

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 stycznia 2013 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy-Mokotowa w W. oddalił powództwo J. W. i W. W. (1) przeciwko (...) Bank (...) S.A. (dalej: (...) S.A.) o zapłatę i orzekł o kosztach procesu.

Podstawą tego orzeczenia były następujące ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego:

W dniu 25 listopada 2002 r. strony zawarły umowę kredytu mieszkaniowego WŁASNY KĄT Nr 203- (...), na mocy której (...) S.A. zobowiązał się udzielić powodom kredytu w wysokości 300.000,- zł na zakup lokalu użytkowego. W chwili zawarcia umowy, (...) S.A. było związane umową ubezpieczenia nr (...) z dnia 24 czerwca 1999 r. z Towarzystwem (...) S.A. (dalej: (...) S.A.), zabezpieczającą spłatę kredytów na cele mieszkaniowe dla osób fizycznych. Powodowie zaprzestali spłaty kredytu, dlatego też pismem z dnia 8 września 2004 r. (...) S.A. wypowiedział wiążącą strony umowę. Pismem z dnia 28 stycznia 2005 r. (...) S.A. odmówiło pozwanemu wypłaty odszkodowania z tytułu umowy ubezpieczenia. Dnia 22 lutego 2005 r. (...) S.A. wystawił przeciwko powodom bankowy tytuł egzekucyjny nr (...), któremu Sąd Rejonowy dla Warszawy-Mokotowa w W. w sprawie o sygn. II Co 465/05 nadał klauzulę wykonalności w dniu 18 maja 2005 r. W toku postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 333/06, wszczętego na wniosek banku na mocy tak powstałego tytułu wykonawczego, Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy-P. J. K. wyegzekwował od powodów kwotę 6.131,45 zł, z czego wierzycielowi przekazano 5.105,68 zł. Pismem z dnia 28 maja 2007 r. pozwany zwrócił się do powodów z ofertą restrukturyzacji wierzytelności, na mocy której w przypadku jednorazowej spłaty całości kwoty kapitału i kosztów kredytu w terminie 30 dni od daty zawarcia porozumienia, Bank zobowiązywał się do umorzenia całej kwoty odsetek. 27 września 2007 r. powodowie złożyli pozwanemu oświadczenie o przyjęciu warunków spłaty zadłużenia. J. i W. W. (2) wpłacili na rzecz (...) S.A. zadeklarowaną kwotę 288.311,68 zł w ustalonym terminie, a bank umorzył należność z tytułu odsetek. Następnie, (...) przekazał Urzędowi Skarbowemu w P. formularz PIT-8C, w którym ujawnił przychód powodów z tytułu umorzonych odsetek. Urząd Skarbowy naliczył powodom podatek w kwocie 61.852,- zł. Na wniosek J. W., należność z tytułu obciążającego ją podatku została rozłożona na raty, z jednoczesnym ustaleniem opłaty prolongacyjnej w wysokości 3.205,- zł.

Pismem z dnia 11 października 2010 r. pełnomocnik powodów wezwała pozwanego do zapłaty do dnia 21 października 2010 r. kwoty 71.188,45 zł tytułem odszkodowania. Na kwotę tę składały się następujące należności: podatek od umorzonych odsetek w wysokości 61.852,- zł; opłata prolongacyjna naliczona przez Urząd Skarbowy w wysokości 3.205,- zł oraz kwota wyegzekwowana przez (...) S.A. od powodów w toku postępowania egzekucyjnego w wysokości 6.131,-45 zł.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy oddalił powództwo, podnosząc, że roszczenie pozwu oparte było na art. 471 k.c., który statuuje trzy przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania: 1. zdarzenie, z którym ustawa wiąże odpowiedzialność odszkodowawczą, 2. wystąpienie szkody, 3. istnienie adekwatnego związku przyczynowego między zdarzeniem a szkodą. Sąd Rejonowy wskazał również, że ciężar udowodnienia wszystkich wymienionych przesłanek z mocy art. 6 k.c. spoczywał na powodach. Oceniając zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, sąd pierwszej instancji uznał, że powodowie nie wykazali jakim obowiązkom wynikającym ze stosunku prawnego łączącego strony uchybił pozwany bank, w szczególności zaś, nie zostało dowiedzione, aby brak zawarcia przez bank skutecznej umowy ubezpieczenia kredytu naruszył treść stosunku zobowiązaniowego między powodami a pozwanym. Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że na skutek niewykonania przez pełnomocnika powodów zobowiązania Sądu do złożenia do akt sprawy kompletnego odpisu umowy kredytu ani w określonym terminie, ani nawet aż do zamknięcia rozprawy, dokument ten pozbawiony został mocy dowodowej.

Sąd meriti odniósł się również do kwestii wysokości szkody, na którą, zdaniem strony powodowej, złożyły się m.in. należności z tytułu podatku od umorzonych odsetek. Zdaniem Sądu, kwota ta nie może stanowić szkody, ponieważ

wysokość umorzonych odsetek znacznie przewyższa naliczony z tytułu umorzenia podatek, a zatem fakt umorzenia części zadłużenia należy rozpatrywać w kategoriach zysku, a nie straty.

Apelację od powyższego wyroku złożyła pełnomocnik powodów, zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów postępowania powodujące jego nieważność, z uwagi na pozbawienie powodów możliwości obrony ich praw, polegające na wydaniu wyroku mimo nieudzielenia głosu stronom, tj. art. 379 pkt 5 w zw. z art. 224 i art. 217 § 1 i 2 k.p.c.,
2. naruszenie przepisów postępowania mających istotny wpływ na wynik sprawy, w szczególności:
 - a. art. 231 k.p.c. przez niezastosowanie zasady domniemania faktycznego w stosunku do ustalenia, że powód nie udowodnił, że pozwany zobowiązał się do zawarcia umowy ubezpieczenia, mimo że fakt ten można wyprowadzić chociażby z załączonych przez powodów jako dowody w sprawie pism z 19 października 2004 r. oraz z 28 stycznia 2005 r.,
 - b. art. 224 k.p.c. w zw. z art. 217 § 1 i 2 i 158 oraz 162 k.p.c. przez zamknięcie rozprawy bez udzielenia głosu stronom i pozbawienia powodów możliwości wyjaśnienia przyczyn, dla których nie było możliwe złożenie do akt w terminie kompletnej umowy kredytu, a następnie złożenia do akt jako dowodu w sprawie powołanej umowy, nadto, na skutek braku wskazania w protokole wyniku postępowania dowodowego, uniemożliwienia zgłoszenia przez pełnomocnika powodów zastrzeżeń do protokołu w trybie art. 162 k.p.c.,
 - c. art. 229 k.p.c. przez pominięcie, że pozwany nie kwestionował twierdzeń pozwu, że był zobowiązany do zawarcia umowy ubezpieczenia, tj. że udzielony na podstawie umowy kredyt podlegał ubezpieczeniu w przypadku ryzyka braku spłaty kredytu,
 - d. art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 233 k.p.c. przez brak oceny dowodów z dokumentu z dnia 27 września 2007 r. – „oświadczenie o przyjęciu warunków spłaty” w związku z treścią oferty pozwanego z dnia 28 maja 2007 r. i zapisami oświadczenia, że porozumienie (tj. oświadczenie) nie wchodzi w życie pomimo wypełnienia, podpisania i dostarczenia do pozwanego, jeżeli warunki spłaty będą odbiegały od warunków przedstawionych przez pozwanego w ofercie z dnia 28 maja 2007 r., brak także oceny dowodu z dokumentu, tj. oferty pozwanego z 28 maja 2007 r.,
 - e. art. 229 k.p.c. przez oddalenie przez Sąd wniosku o przesłuchanie stron,
3. naruszenie przepisów prawa materialnego, w szczególności art. 471 k.c. przez jego niezastosowanie do stanu faktycznego niniejszej sprawy i błędne przyjęcie, że strona pozwana nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej wobec powoda.

Wskazując na powyższe zarzuty, pełnomocnik powodów wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwoty 71.188,45 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, zaś w przypadku uwzględnienia zarzutu nieważności postępowania o uchylenie i zniesienie postępowania do rozprawy z dnia 22 stycznia 2013 r. oraz przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Wniosła także o dopuszczenie dowodu z treści kompletnej umowy kredytu, gdyż przedłożenie jej do akt sprawy przed zamknięciem rozprawy w sądzie I instancji było niemożliwe, ze względu na nieudzielenie głosu powodom.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie i podlega oddaleniu.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że chybiony jest najdalej idący zarzut nieważności postępowania. Z treści protokołu z dnia 22 stycznia 2013 r. (k. 216) wynika, że wypowiedzi pełnomocników stron są pełne, kompletne i noszą

cechy finalnego stanowiska. Nie może więc ostać się zarzut odmówienia stronom prawa do zabrania głosu końcowego w sprawie. Jeżeli zaś pełnomocnik powodów twierdzi, że protokół nie oddaje prawdziwego przebiegu rozprawy w dniu 22 stycznia 2013 r., powinna była złożyć zastrzeżenie do protokołu w trybie art. 162 k.p.c., ewentualnie zgłosić je jako zarzut apelacyjny, czego jednak nie uczyniła. Na marginesie warto wskazać, że przytoczone w uzasadnieniu apelacji orzeczenia Sądu Najwyższego w żadnej mierze nie dotyczą poruszanego w zarzucie problemu nieudzielenia głosu stronom.

Odnosząc się do pozostałych zarzutów procesowych, Sąd Okręgowy również uznał je za chybione. Nie można zgodzić się z twierdzeniem apelującej, że Sąd Rejonowy powinien był na zasadzie domniemania faktycznego przyjąć, że pozwany miał obowiązek ubezpieczyć kredyt zaciągnięty przez powodów. Nie jest rolą sądu zastępowanie stron w prowadzeniu postępowania dowodowego, w szczególności w sytuacji, gdy strona jest reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika. Jeżeli powodowie chcieli z faktu istnienia po stronie banku obowiązku ubezpieczenia kredytu wyciągnąć skutki prawne, zobowiązani byli dowodzić tej okoliczności, a nie oczekiwać w tym zakresie aktywności sądu.

Nietrafny jest zarzut naruszenia art. 224 k.p.c. w zw. z art. 217 § 1 i 2 i 158 oraz 162 k.p.c. Na ostatnim terminie rozprawy nie został przeprowadzony żaden dowód w sprawie. Wobec powyższego, protokół z tego posiedzenia nie mógł zawierać „wyników postępowania dowodowego”. Zastrzeżenie do protokołu w trybie art. 162 k.p.c. pełnomocnik mogła zgłosić w każdym czasie na rozprawie, jeżeli zaś zastrzeżenie dotyczyło samej treści protokołu z ostatniego terminu rozprawy, powinno być ono zgłoszone jako zarzut apelacyjny, czego pełnomocnik powodów nie uczyniła.

Nie zasługiwał na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 229 k.p.c. przez pominięcie, że pozwany nie kwestionował twierdzeń pozwu, iż był zobowiązany do zawarcia umowy ubezpieczenia. W niniejszej sprawie, pozwany nie przyznał, jakoby był zobowiązany do zawarcia umowy ubezpieczenia. Na marginesie wskazać należy, że roszczenie powodów nigdy nie dotyczyło składek zapłaconych na podstawie umowy kredytu tytułem jego ubezpieczenia, więc okoliczność ta nie ma istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Zupełnie chybiony jest zarzut braku dokonania oceny dowodów z dokumentów w postaci pisma z dnia 28 maja 2007 r. oraz pisma z dnia 27 września 2007 r. Oba dokumenty zostały przywołane i obszernie opisane w uzasadnieniu sądu meriti (k. 231), natomiast ich ocena znajduje się na k. 232. W trakcie rozprawy apelacyjnej pełnomocnik powodów sprecyzowała jednak ten zarzut, wskazując że miała na myśli niezgodność istotnych ustaleń faktycznych z treścią materiału dowodowego, która miała polegać na rzekomej rozbieżności w treści obu pism. Skarżąca powołuje się na zapis w porozumieniu z 27 września 2007 r., że nie wejdzie ono w życie, jeżeli ustalone warunki spłaty będą odbiegały od warunków przedstawionych przez (...) S.A. w piśmie z dnia 28 maja 2007 r. Zdaniem skarżącej, warunki spłaty odbiegały od warunków przedstawionych w porozumieniu, gdyż powodowie zostali obciążeni obowiązkiem zapłaty podatku od dochodu w postaci umorzonych odsetek. Należy podkreślić, że wypływający z przepisów prawa powszechnie obowiązującego obowiązek zapłaty podatku dochodowego nie jest zmianą warunków spłaty kredytu. Prawdą jest, że zasady rzetelnego obrotu wymagają od banku, jako podmiotu profesjonalnego i instytucji zaufania publicznego, poinformowania klientów o konsekwencjach finansowych zawarcia ugody. Niemniej, fakt zastosowania się przez bank do obowiązujących przepisów przez przekazanie właściwemu Urzędowi Skarbowemu formularza PIT-8C, ujawniającego przychód powodów z tytułu umorzonych odsetek nie może stanowić skutecznego zarzutu.

Nietrafny jest wreszcie zarzut naruszenia art. 229 k.p.c. przez oddalenie wniosku dowodowego o przesłuchanie stron. Jak wyraźnie wynika z treści art. 299 k.p.c., przesłanki dopuszczenia tego dowodu nie są obligatoryjne. W myśl tego przepisu, Sąd Rejonowy obszernie uzasadnił dlaczego oddalił przedmiotowy wniosek dowodowy (k. 233).

W zakresie rozważań materialnoprawnych Sąd Rejonowy prawidłowo wskazał, że nie może stanowić szkody podatek od dochodu w postaci umorzonych odsetek, skoro na skutek umorzenia części długu powodowie w sensie ekonomicznym zyskali, a nie stracili. Tym bardziej nie może być uznana za szkodę równowartość opłaty prolongacyjnej naliczonej przez Urząd Skarbowy na wniosek powódki. Nie jest również szkodą kwota wyegzekwowana przez (...) S.A. od powodów w toku postępowania egzekucyjnego w wysokości 6.131,-45 zł, gdyż kwota ta stanowiła przedmiot

zobowiązania powodów względem banku. Sąd Okręgowy w całości podziela również pozostałe zapatrywania Sądu Rejonowego. W szczególności, za własne przyjmuje twierdzenia o nieudowodnieniu okoliczności warunkujących odpowiedzialność pozwanego z art. 471 k.c. Podstawowym dowodem w niniejszej sprawie była umowa kredytu, która nigdy w toku postępowania pierwszoinstancyjnego nie została kompletnie zaprezentowana, gdyż do pozwu załączono jedynie jej strony nieparzyste. Taki niekompletny materiał dowodowy nie mógł być podstawą (causą) dochodzenia przedmiotowego roszczenia. Sama wzmianka o wysokości składki ubezpieczeniowej nie jest dowodem na zawarcie konkretnej umowy ubezpieczeniowej, a już na pewno nie daje podstaw do oceny jej warunków, w tym terminu jej obowiązywania. Powodowie, reprezentowani przecież przez profesjonalnego pełnomocnika, nie uczynili nawet zadość postanowieniu dowodowemu z dnia 7 sierpnia 2012 r. (k. 193). Niewątpliwie więc, dołączenie przedmiotowej umowy w całości dopiero do apelacji, musi być uznane za spóźnione, a tym samym wymykające się spod oceny sądu. Mając na uwadze powyższą, kategorię konstatację, na marginesie li tylko wskazać należy, iż warunki ubezpieczenia (przy braku w dalszym ciągu OWU) określone przez § 26 umowy, również w żaden sposób nie zostały przez powodów dowodnie wykazane.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach natomiast postanowił w oparciu o przepisy art. 98 i 108 § 1 k.p.c.